

Magyar Nyomdászat

A könyv- és nyomtatás
a betüöntés és egyéb rokon szakmák havi közlönye

Szerkeszti és kiadja PUSZTAI FERENCZ

Előfizetési díj: Egész évre 3 frt, félévre 1 frt 50 kr. * Szerkesztőség és kiadóhivatal: Budapest, Kecskeméti-utca 6. szám.

Hirlapmunka.

V.

Egy új lap megindulása alkalmával úgy a nagy közönség, mint az érdekelt szakkörök jóelőre figyelmessé és kíváncsivá tétetnek a hirdetések által a lap első megjelenésére, mivel a mutatószám gyakran irányadó arra nézve is, vajjon az újszülött hosszú vagy rövid életű lesz-e. Ha az első mutatószám nem sikerült, biztosan lehet rá számítani, hogy élete sem fog hosszúra terjedni.

Egy nagyobb terjedelmű új napilap berendezésénél az időszertinti főszerkesztőre hárul az az óriási föladat, — főképpen ha a szerkesztőség is új, nem eléggé tájékozott erőkből állítatik össze —, hogy az óraművet szabályozza és mindent úgy szereljen föl, hogy az egész szervezet pontosan működve: nyugodt, biztos kerékvágásba jusson. Ily nagy hirlap megkezdésénél főleg a főszerkesztő képzettségére kell tekintettel lenni, mert tőle függ leginkább, hogy az első szám külalakja jó hatást keltsen s hogy tartalma oly módon legyen az olvasó elé tárva, hogy a legérdekesebb s a legfontosabb azonnal szemébe tűnjék; a rovatok a lap irányához mérten aránylag egyforma tért foglaljanak el s nem úgy, hogy egy rovat rovására mások ezért egészen elhagyassanak, mert az újságolvasó az első számnál figyelmesen vizsgálhatja az egész lap tartalmát s fontolóra veszi, vajjon nem volna-e jobb ezt a lapot s nem a másikat olvasni, mivel ebben minden jobban van képviselve. Különös tekintettel kell lenni az állandó napi rovatokra is, hogy ezek szintén bizonyos rangsorozatban következzenek egymás után s hogy lehetőleg mindig egy és ugyanarra a helyre legyenek elhelyezve.

Egy már fönnálló lapnak más nyomdába való átköltözésénél az első számok előállításánál gyakran legyőzhetetlen nehézségekkel kell megküzdenie a főszerkesztőnek, s ha az illető nem bír az ehhez okvetetlenül meg-

kívántató gyakorlattal, úgy a munka súlya s az előforduló bajok miatt — a melyekkel az első számoknál, még mielőtt minden a rendes kerékvágásba jutott volna, találkozik — összeroskad, mert minden rendszertelenség, a mely úgy a szerkesztőség, mint a műszaki előállítók részéről előfordul, csak a főszerkesztő rovására lesz írva s mindjárt kész a kifogás, hogy a főszerkesztő hiányos képzettsége oka az illető hibának, vagy hogy a mások okozta elkésés is tőle ered.

Egy új nagy hirlap berendezésénél csak tapasztalt főszerkesztők oldhatják meg sikerrel a föladatot, mivel egy új lap megkezdésénél előre oly sok nem látott esemény fordulhat elő, hogy a be nem avatott vagy nem elég gyakorlattal bíró egyén okvetetlenül zavarba jön, annál is inkább, ha úgy a szerkesztőség, mint a nyomda részéről minden jelentéktelen esetért felelősségre vonatik a nélkül, hogy birtokában volna azoknak az eszközöknek, melyekkel saját hatalmából e hátrányokat önmaga elháríthatná s a pártfogottakkal szemben való netáni tekintetek által saját állását aláadni kényszerül.

Ha iskolázatlan, megbizhatatlan erőkből van egybeállítva a műszaki személyzet, akkor szükséges azokat vagy kiegészíteni, vagy fokról-fokra jobb erővel helyettesíteni, sőt, ha a szükség úgy kívánja, egészen új személyzetet kell a laphoz állítani; hogy azonban mindez létesülhessen, ehhez legalább 14 napi vagy 3 heti idő kívánatik. Ily alkalomkor az új vállalat roppantul szenved, úgy hogy nem eléggé gazdag segédforrások nélkül hanyatlásnak is indulhat, s a közönség a vele szemben netán tanusított bizalmát és érdeklődését tőle egészen elvonja. Ezért szükséges, hogy az üzletvezetőség részéről a főszerkesztőre oly szedők rá ne tukmáltassanak, a kik még a legszerűebb műszaki igényeknek sem képesek megfelelni. Volt már eset, hogy ily szedő magas számítás és válogatott legszebb kézirat mellett sem volt képes a rendes munkaidőn belül napilapoknál heti 5—6 frtot meg-

keresni; természetes aztán, hogy az ily pártfogoltak még évek multán, a legjobb akarat mellett sem használhatók s valóságos egyiptomi csapást képeznek a tördelőre nézve, egyebet sem tudván, mint az egész hirlapszervezetben fönnakadást létrehozni. Minden tördelő úgy a maga, mint a személyzet érdekében legjobban jár el, ha az ily konkolyt idejekorán igyekszik kigyomlálni.

Valamint minden új órát, mely a gyárból jön, hogy pontosan, megbízhatóan járjon, szabályozni kell előbb, úgy egy új lap keletkezésénél az összes közreműködő személyzetet is előbb be kell tanítani a helyes rendszerre, mely szabályozás és betanítás az időszerinti főszedő dolga. A legnehezebb és legháladatlanabb dolog ez a főszedőre nézve még akkor is, ha értelmes ujonczokkal van dolga; nem lehet ezt oly hiven esetelni, ezt át kell élni s így nem csoda, ha oly sok leendő főszedő összeroskad a nehéz teher alatt s az irántuk táplált igényeknek nem tudnak megfelelni. A «verklit» a helyes kerékvágásba hozni még betanult személyzettel is igen nehézkes és fárasztó, hát még gyakorlatlan, sokszor teljesen gyámoltalan és részben még gyakran protekció által védett szedők közreműködésével kétszeresen nehéz. Minden lapba a főszedőnek kell «leket» önteni, nála összpontosul minden s tőle függ sok esetben, hogy mi és mikép jelenik meg; az ő dolga mindenkor az összhangzó közlekedést a szerkesztőséggel föntartani s gyakran közvetítőül szerepelni a nyomdaüzlet s a kiadó között. Neki kell tanácsosal és tettel kezére járni úgy a szerkesztőség- mint a nyomdavezetőségnek, mert ő tudja legjobban a gyakorlatból, hogy hol és miben van a hiba s minden esetleges változásnál melyik újítás volna legegyszerűbb a vállalatra nézve.

A főszedő felelős legtöbb lapnál a szedés pontos elkészülteért, tekintet nélkül arra, vajjon az egyes közreműködők elvállalt kötelezettségeiknek megfelelnek-e vagy sem; ha a lap elkészültének végső határ-ideje közeledik, gyakran még javában irnak s aztán a főszedő csodadolgokat vigyen véghez, hogy ez által sokszor helyrehozza azt, a mit egy vagy több, a lapnál közreműködő tényező elmulasztott. Nem csoda tehát, ha a főszedő, csakhogy a lap idejére elkészüljön, bátorságot vesz magának némely nagy urat fokozottabb munkára serkenteni s rábírni, hogy «jobb» gondolatait a jövő lap számára tegye el.

Ha a főszedő mindama követelményeknek, mely részéről elváratik, meg akar felelni, mindenki iránt kérlelhetetlen szigorúsággal kell eljárnia, tekintet nélkül arra, hogy ez által heves ellenzékét szerez-e magának vagy sem, mivel állása egyszer így kívánja;

de az is nagyon szükséges, hogy jóindulatu, nyugodt vérmérséklettel bírjon, mivel munka közben naponta különféle, egészen ellentétes állásu egyénekkél jöhet az üzlet érdekében összeütközésbe s az ebből keletkező ellentéteket lehetőleg maga igyekezzék kiegyenlíteni, nehogy egy harmadik személy beavatkozása által a pillanatnyira beállott ellentétesség még jobban élére álltassék s ebből észrevehető zavar származzék, a mi egy közös munkánál épen nem óhajtandó s nincs is helyén, mert csakis közös, egybehangzó dolog elvégzésével lehet nagyot teremteni. A főszedőnek nem szabad akármily súlyosnak látszó föladattól sem visszarettennie, hanem még a legkellemetlenebb s legbosszantóbb hibákat is a legnagyobb egykedvűséggel és nyugalommal kell fogadnia s az előhaladt idő dacára is ugyanazzal a rendes nyugalommal fejezze be munkáját, mintha még annyi ideje volna is, mivel az ő részéről való felindulás csak a munkát nehezíti meg s esetleges izgatottsága könnyen hibára vezethet; azonkívül az elkövetett hiba, mivel revízió olvasása nélkül kerül nyomás alá, csak az újságotolvasó által lesz észrevéve. Természetes, hogy ha a főszedő hivatásának minden tekintetben megfelel s elvállalt kötelességét komolyan veszi s azt lelkiismeretesen is teljesíti, hogy akkor nemcsak a műszaki személyzetnél «nem kedvelt» egyéniség, hanem még egyes szerkesztőségi tagok előtt is az, kiknél a «jó» gondolat rendesen nagyon későn jön meg s «mumus»-ként szerepel s kiknek csupa kedvtelésből van csak bíráló megjegyzésük az elkésetten beküldött tudósításokra; még a szerkesztőséggel szemben sem szabad mindig engedékenynek és elnézőnek lennie, mert miden elnézés csak a lapnak költségére és kárára van. Így tehát egyenlő szigorúsággal kell mindenütt eljárnia, mivel pártatlansága által tűnik ki leginkább megbízhatósága, a mi csakis az egész vállalat javára szolgál. Oly főszedő, ki a közreműködők benső barátságát minden áron föntartani igyekszik: vagy műszaki képességének önmaga által is érzett gyöngeségéből kifolyólag, vagy pedig «magan-üzleti» előnyök tekintetéből teszi ezt, s ekkor bizonyos «tekinteteknek» kell fönforogniok, mi által a munka s a hirlapvállalat igen gyakran károsodik, a fegyelem lazul s ily viszonyok közt mindenki a maga kényelme és kedve szerint dolgozik, a lapnak pontos, előre meghatározható elkészültéről természetesen ép oly kevésé lehet szó, mint a személyzetnek kiváló munkaképességéről.

A műszaki személyzetnél «nógatásra» nincs szükség, mert mindegyikük saját érdeke kívánja, hogy lehetőleg rövid idő alatt minél több sort szedjen s így

is, a mai kifejlett kezelés mellett, csakis óriási szorgalom s erős «ráhuzás» mellett kereshet valamivel többet, mint többi társai. A szerkesztőségi tagoknál azonban nem így áll a dolog, mert azok állandó fizetést huznak s az illető munkatársnak gyakran egyre megy, hogy valamely munkához több vagy kevesebb időre van-e szüksége, fő törekvése bizonyára csak oda irányuland, hogy — tisztelet a kivételeknek — minél kényelmesebben rendezkedjék be, tekintet nélkül arra, hogy a lap, vagy az annál foglalkozók szenvednek-e ez által vagy sem; némelyiknél előbb a külföldi levelezés jön, azután következik csak és gyakran jó későn, a tulajdonképeni köteles munka, a lap belseje részére. Ha aztán az ily urakat a saját szegény váró szedőikkel szemben elkövetett figyelmetlenségükre figyelmeztetik, akkor az illető minden egyéb, csak «loyalis» ember nem. Azért az a főszedő, a ki szigoruan teljesíti kötelességét és mindegyik félnek igazságot akar szolgáltatni, természetesen «nem kedvelt» és éppen nem irigylendő személyiség, minek folytán a szent békeesség érdekében, csak hogy minden jól összevágjon s mindaz megtörténjék, a mi a lap javára szükségesnek mutatkozik, vajmi sok keserűséget és boszuságot kell lenyelnie s oly megbizásokat teljesítenie, a melyek nem tartoznak a legkellemesebbek közé. A műszaki személyzet érdekeit csak akkor veheti különös tekintetbe, ha az üzleti és szerkesztőségi körülmények ezt összevéve megengedik s ha ez nincs az üzemre káros befolyással. A főszedőnek azonban minden alkalommal, mindenkivel szemben mindig igazságot kell szolgáltatnia, még ha üzleti előnyökről van is szó; egy igazságtalan, különös önszeretettel eltelt főszedő nem felelhet meg szakmájának, melynek élén áll, de meg magának sem biztosít hosszabb időtartamot, mert az idők folyamában viharos események következhetnek be s határozatlansága és tanácstalansága folytán önértékes biztosságát el kell veszítenie.

A főszedői állásra különös tehetségű férfit kell kiszemelni, mert sikeres működése főképen a szellemi tevékenységben és a kézi ügyességben áll s a főszedői képesítés egyik főfeltételét első sorban a rendkívül jó emlékező tehetség képezi bizonyos rettenthetetlenséggel párosulva; különös physikai megerőltetés ne jusson osztályrészüül, mert ez által a szellemi munka erősen szenved s a vállalatra nézve gyakran nagy hátrány keletkezik belőle. A főszedő lehetőleg annyi irodalmi képzettséggel bírjon, hogy egy rövid hirt maga fogalmazhasson s szükség esetén a beérkező távirati tudósításokat maga szerkeszthesse, esetleg a lényegtelennek törölhetését s szükség szerinti elhagy-

hatását megítélni képes legyen, máskülönben nem felel meg a tőle követelt igényeknek. Azonkívül nagyobb mérvű műszaki ügyesség kívántatik meg tőle a lapnál előforduló valamennyi szakmában s annyi körültekintéssel kell bírnia, mikép a különféle fokozatok munkaképességeit jól ismerje, hogy megítélhesse, mennyi idő alatt készülhet el a kilátásban lévő munka. Sablon szerint nem szabad dolgoznia, mert minden nap, a készletben levő anyag miatt, más gyakorlatot föltételez, miután a napi események a munkafelosztásban gyakran sajátos elrendezést igényelnek, melyeket a lap elkészültével mindig összeköttetésbe kell hozni. Gondolatban is el kell képzelni tudnia, még mielőtt a kilátásba helyezett szedés-anyagának csak elejét, annál kevésbé végét is birtokában tudná, hogy melyik szedés hová jöjjön, hogy e szerint rendelkezessék. Mint egy hadvezérnek az ütközetben, úgy kell katonáit neki is majd ebbe, majd abba az irányba vezényelnie, hogy annak idején minden összhangozzék s hogy a bevégzett csata, illetve munka után mint győző, késedelem nélkül, a meghatározott órában, gáncs nélküli kiállításban, az összes érdekelt felek megalégedésére, a lappal elkészüljön. E mellett korántsem szabad kimélettel lennie műszaki személyzete iránt, hanem, mint a hadvezérnek, kérlelhetetlen szigorúsággal kell eljárnia, hogy minden úgy menjen, mint a karikacsapás.

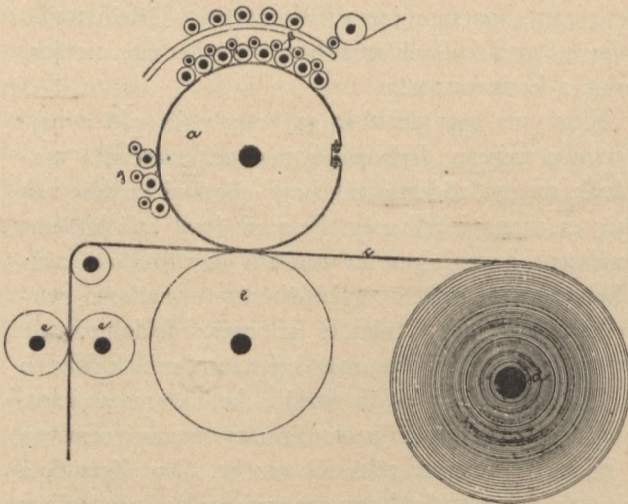
Nincs ma már divatban az, hogy a főszedő a hajdan oly nagyon divó zsinórméréssel szerezzen magának meggyőződést arról, hogy mennyi szedése van már és mennyi kell még. Ez a zsinórral való kimérés rendszere a mai kezelés mellett egyáltalában nem alkalmazandó, mert a tér betöltésére vonatkozó rendelkezéseket, még mielőtt az egész feldolgozandó anyag meg volna írva, meg kell tenni, minek folytán a főszedőnek már előbb tisztába kell jönnie az iránt, hogy a változatos rovatok számára mennyi tere van s mivel és hogyan töltsék az be. Oly főszedő, a ki csak akkor tudja, hogy mennyi szedése van, mikor az már ki van szedve, egy nagy, a mai korszellemben előállított lapnál nem tarthatja magát soká fenn s tájékozatlanságát kimutatja minden alkalommal, kiváltképen ha akkor kér még a szerkesztőségtől kéziratot, mikor a lapnak már rég nyomás alá kellene kerülnie. Oly főszedők is vannak, a kik a szerkesztőségtől állítólag mindig kevés anyagot kapnak, záradékul aztán néhány száz sor többlettel állanak elő, nem tudva mittevők legyenek; észszerű kezelés és átnézetes kiszámítási eljárás mellett nem eshetik meg ez oly könnyen, ha az ember bizonyos kiszámítási módszert sajátít el s minden szám megkezdésekor a szük-

ségletről összelőirányzatot készít. Oly fűszedő, ki sok tulszedésről gondoskodik, rendszeren olcsó erőnek lát-szik, ki pártfogás útján jutott hivatalan állásába s így az üzletnek kétszer annyiba kerül, mintha elsőrendű erő látná el teendőjét, mert a helyes beosztás az üzletnek több hasznot hajthat, mint a látszólag olcsó erő physikai munkája és erre nézve helyesen alkalmazhatjuk a régi közmondást: «Egy jó «parancsoló» többet ér, mint 10 dolgozó». *Tschutschegg Vncze.*

Hengernyomású lemeznyomás.

Stoeffler Ferencz stuttgarti gyáros nemrég szabaldalmat nyert az általa föltalált lemeznyomásnak hengernyomássá való átalakítására. Mint általában ismeretes, kövel s lemezzel való nyomásnál a nyomófelület «sik». Ez eljárással szemben a találmány szerint a nyomás szintén lemezzel történik, de olyannal, a mely hengeralkaká van hajlítva. E czélból hajlékony lemezek, pl. czink- vagy aluminiom-táblák a rendes nyomásra előkészítendők, mire az *a* henger palástjára foglaltatnak. E táblahengert arra való szerke-

zettel a *b* nyomóhengernek nyomjuk, mely forgása közben a nyomást a két henger közt eljáratott. *c* szalagra viszi át, a mely a *d* hengerről letekerődik s a befogadott nyomás után az *e e* metszőhengerek közé jut el. A festő- s nedvesítő-hengereket, a melyek ismert módon hatnak a fölkészült lemez lapjára, *f* és *g*-vel vannak jelölve. Miután egy ily «sik»-lemez fölhasználtott, levesszük az *a* hengerről s egy másik, szintén körbehajtott lemezt foglalunk rá a hengerre. A lemez a hengerre különböző módon erősíthető meg, a fő az, hogy az erősítést könnyen kell tudni létesíteni s ismét kioldani.

Mikép készülnek a naptárak.

A Julián-naptár a Gergely-naptár mögött kése-delemben van 1853—1600 években 10 nappal, így a vasárnapi betű három helylyel hátrább esik. Továbbá:

1600—1700-ban	10 nappal,	a v. b.	3 helylyel	esik	hátrább
1700—1800	« 11	«	« 4	«	«
1800—1900	« 12	«	« 5	«	«
1900—2100	« 13	«	« 6	«	«
2100—2200	« 14	«	« 0	«	«
2200—2300	« 15	«	« 1	«	«
2300—2500	« 16	«	« 2	«	«
2500—2600	« 17	«	« 3	«	«
2600—2700	« 18	«	« 4	«	«
2700—2900	« 19	«	« 5	«	«
2900—3000	« 20	«	« 6	«	«

Ennélfogva az illető év szerint a kimutatott 1—6 helylyel hátrább teendő a vasárnapi betű. Pl. 1887-re nézve: juliáni vasárnapi betű *E*, Gergely-féle *C*, mely öt helylyel hátrább esik.

Az eddig bemutatott táblázatok segélyével bármely évre kiszámíthatjuk valamely nap nevét. Pl. 1848 márczius 15-ike minő napra esett? Napkulcs 9, Gergely-féle vasárnapi betűk *B* és *A*; márcziusban már *A* az érvényes, melylyel e hó 12-ike van jelölve az első táblázatban, így 15-ike szerda volt. — Milyen napra esik pl. 2000-ben uj-év? 2000 napkulcsa 21, Gergely vasárnapi betűi *B* és *A*; január 1-én *B* érvényes, 2-ika e szerint vasárnap, így tehát uj-év napja szombatira esik.

A juliáni naptár követői minden 4000 évben három nappal maradnak mögöttünk. 12,300-ban a nyár kezdete, az ő számításuk szerint, márczius 21-ére esik, vagyis a mostani tavasz kezdetére.

A második fő kellék a naptárkészítésnél a husvét napjának meghatározása.

Időszámításunk 325. évében a Niceában tartott egyházi zsinat erre nézve azt határozta el, hogy husvét ünnepe az első tavaszi holdtöltét követő vasárnap tartassék meg. Midőn XIII. Gergely a juliáni naptárt kijavitotta, Lili Lajos behozta az epakták rendszerét. Hogy mi az epakta, mindjárt megértjük. A hold (fényváltozatilag, synodice) 29½ nap alatt fordul meg egyszer a föld körül, így 12 körforgását 354 nap alatt végzi be, tehát 11 nappal előbb, mint a Föld a Nap körül, vagyis bármely holdváltozás évenként átlag 11 nappal előbb áll be, mint az előző évben volt. Az epakta tehát nem egyéb, mint azon szám, mely azt mutatja, hogy hány nap mult el január 1-jén a legutóbbi ujhold óta, vagy (a régiek szerint fejezve ki) január 1-jén hány napos a hold? Ha pl. december 30-án volt ujhold, úgy a jövő év

J. G. SCHELTER & GYESECKE BETÜÖNTÖDÉJE LIPCSÉBEN

LATIN IRÁSBETÜ.

KÖZÖNSÉGES.

6080. Garmond.

A természet az, mely minden kivehető s gondolható idealkészítikus szípnok kulförriása s legyekéletesekli előállításja

1234567890 Budapest Fő- és Iskolváros 1234567890

FÉLKÖVÉR.

6168. Text.

12345 Pest-Pilis-Soll és Kis-Kunmegyer 67890

6169. Kétmittel.

123 Hit, remény, ügy és közérdek 890

KÖRLEVÉL-ITALIENNE.

6000. Cicero.

12345 Eöttevényi Várhalmy Gyula Antal Nagymaroson 67890

6001. Tertio.

12345 Hircs város az Alföldön Kecskemél 67890

6002. Kéticero.

Számbla Nagy J. urnak Debreczen

6003. Háromicero.

Budapest Ormás Ferencz

epaktája 2, ha december 17-én volt, ugy 15 az epakta stb.

Továbbá: a hold fényváltozatai 19 év mulva ugyanazon napokra esnek. Ha pl. valamely évben október 28-án volt ujhold, ugy 19 év mulva is ujhold lesz október 28-án. E 19 éves körszak évei 1, 2, 3, 4—19-el jelöltetnek, mely számok aranyszámoknak neveztetnek.

Az epakták nem a hold valóságos járását mutatják, hanem azt csak megközelítőleg tükrözik vissza. Egyik ujholdtól a másikig fölváltva 29 és 30 napot számítottak (az órákat és perczeket mellőzték), így az epakták száma is legfőlebb 29 vagy 30 lehetett s ha ez 30-nál nagyobb lett volna, újból számították.

A Julián-naptár epaktáinak sora a következő:

Arany-szám	Epakta	Arany-szám	Epakta	Arany-szám	Epakta
1	XI	7	XVII	13	XXIII
2	XXII	8	XXVIII	14	IV
3	III	9	IX	15	XV
4	XIV	10	XX	16	XXVI
5	XXV	11	I	17	VII
6	VI	12	XII	18	XVIII
				19	XXIX

A Gergely-féle naptár epaktái már változnak, a különböző évszázadok szerint. Pl.:

Arany-szám	E p a k t á k		
	1583—1699-ben	1700—1899-ben	1900—2099-ben
1	I	XXX	XXIX
2	XII	XI	X
3	XXIII	XXII	XXI
4	IV	III	II
5	XV	XIV	XIII
6	XXVI	XXV	XXIV
7	VII	VI	V
8	XVIII	XVII	XVI
9	XXIX	XXVIII	XXVII
10	X	IX	VIII
11	XXI	XX	XIX
12	II	I	XXX
13	XIII	XII	XI
14	XXIV	XXIII	XXII
15	V	IV	III
16	XVI	XV	XIV
17	XXVII	XXVI	XXV
18	VIII	VII	VI
19	XIX	XVIII	XVII

Valamely év aranyszámát ugy tudhatjuk meg, ha az illető évszámhoz 1-et adunk és ezt 19-el osztjuk, a melyből eredő maradék nem egyéb, mint maga az aranyszám. Maradék nélküli osztásnál az év arany-száma 19.

Ha már az aranyszámot tudjuk, akkor könnyű az epaktát kikeresni a táblázatból. Pl. 1887. év arany-

száma 7, epaktája, vagy magyarul holdkulcsa VI, azaz 1887 január 1-én hat nap mult el az utolsó ujhold óta. Márcziusban is azon napon van ujhold, mint januárban, azaz 24-én (mert $30 - 6 = 24$), míg szökő-években egy nappal előbb. Ha tehát az epaktát márczius 31-ből (szökő-évben 30-ból) levonjuk s ehhez 13-at hozzáadunk, akkor egy hold-töltei napot nyerünk. Ha a nyert időpont márczius 21-ike vagy még későbbi, (mert márczius 21-ike tekintetik a számításnál tavasz kezdetének), ugy ez az első tavaszi holdtölte, mely napra következő vasárnap a husvét.

Ha a holdtölte napja vasárnap lenne, akkor a husvét ehhez egy hétre tartatik meg. Pl. 1887-re nézve: $31 - 6 = 24$, $24 + 13 = 37$, márcziusban van 31 nap, tehát az első tavaszi holdtöltének határ-ideje $37 - 31 =$ április hó 6-ika. Az 1887. év Gergely-féle vasárnapi betű B, április 6-ika után pedig 10-ike van legközelebb e betűvel jelölve, világos tehát, hogy husvét napja április 10-ike.

Ha pedig holdtöltei keletünk korábbi időre vallana márczius 21-énél, ugy azon időhöz még fölváltva 29 vagy 30 napot kell adni, vagyis 1 vagy 2 nappal kevesebbé tenni s a maradék már április azon napját mutatja, a melyen tavasszal a hold először megtelek. Pl. 1840-re nézve (szökő-év) aranyszám 17, epakta XXVI, $30 - 26 = 4$, $4 + 13 = 17$, ez kevesebb lévén márczius 21-énél, lesz: $17 - 1 =$ ápril 16-ika az első vasárnapi holdtölte, mivel pedig D a vasárnapi betű, április 16-át követő vasárnap, vagyis husvét napja április 19-ike.

Tegyük föl, hogy bizonyos évben márczius 21-én holdtölte van, ez tehát az első tavasz; tegyük hozzá, hogy e nap a véletlenség folytán szombat s így a következő nap vasárnap, tehát husvét. Mint látjuk, ez ünnep márczius 22-énél korábban nem eshetik. Most tegyük föl, hogy a holdtölte egy nappal előbbre, márczius 20-ára esik, mely nap még nem tavasz, akkor az első tavaszi holdtölte csak 29 nap mulva, április 18 áll be. S ha esetleg vasárnap e nap, ugy a husvét ünnepe csak egy hétre rá, április 25-én tartatik meg.

Látni való, hogy ez a husvét legkésőbbi határ-ideje. A XIX. században legkorábban volt husvét 1818-ban (márczius 22.), legkésőbbben 1886-ban (április 25-én). Kuriózumkép legyen itt fölemlítve, hogy Nostradamus középkorbeli astrologus azt a jövendölést tette, hogy ha husvét Márk napján tartatik meg (április 25-én), akkor a világot nagy pusztítás éri... Hála az égnek, nem történt meg.

(Vége következik.)

O. B.

HASZNOS TUDNIVALÓK.

A kenceze tisztántartása. Nem új dolog, hogy az alkohollal készített kenceze lassan zavarossá válik és megkeményedik. A «W. f. P.» a következőket közli a baj elhárítására: «Messünk egy vastag gelatin-lapot hasábokra s tegyük be a zavaros vagy már keményedni kezdő kencezébe. E gelatin-hasábok az alkoholban levő vizet beisszák és a kencezét azután mint tiszta és folyékony anyagot, az utolsó cseppig fölhasználhatjuk».

Kámforolaj vagy terpentín? E cím alatt a «Graf. Beob.» egyik munkatársa a következőket írja: «Még nem is nagyon rég a szaklapokban mosószerű a kámforolaj volt ajánlva, mely a terpentinnél lényegesebben olcsóbb. Ez vezetett arra, hogy a kámforolajt használatba vegyem. Körülbelül félevesi használat után arra a tapasztalatra jutottam, hogy a henger egy centiméternyire köröskörül kisebb lett. Ezt másnak nem lehetett tulajdonítani, mint a kámforolajnak, mely nemcsak szárító, de maró természettel is bír. Vissza kellett tehát térni a terpentínhez. A mosásnál a következőleg kell eljárni: Először a mosást végezzük terpentinnel s aztán egy benzinbe áztatott írópapíron hajtsuk keresztül. Még czélszerűbb végezetül a hengert benzinnel megmosni, mert ez a terpentínben rejlő gyantareszecskéket eltávolítja».

Alnyommalmezék fára vagy kemény kartonra való fölragasztására igen ajánlatos a halenyv, mely minden droguistakereskedésben kapható. Ez enyv hidegen is használható, nem mint a többi enyvféle, mely csakis fölmelegítve alkalmas a használatra s az is előnyére szolgál, hogy a nedvességnek ellenáll.

VEGYES KÖZLEMÉNYEK.

Accidenzmunkák gyűjteménye nyomdászoknak. E címen lapunk négy évi folyamának összegyűjtött műmellékleteit, szíves borítékba kötve, kiadtuk. Célja a kiadásnak, hogy megkönnyítsük egy a szedő, mint a nyomó munkáját, ha alkalmoszerű, díszesebb accidenz-munkák kiállításánál gyorsan és stílszerűen akarnak eljárni; mert tagadhatatlan, hogy e kötet áttekintése nagy segítségül szolgál úgy az arány, mint az alak meghatározására. A szedés mikéntje és a színek helyes összeállítása fő tényező valamely accidenzánál s ha már biztos alapon, előre kiszemelt irányban dolgozhat a szedő és nyomó, sohasem lehet kétségben munkája sikere fölött. A külföld már rég ily módon látja el a szakembereket mintákkal s látjuk is, hogy a külföldi accidenzsedők gyorsabban tájékozzák magukat valamely nyomtatvány elkészítésénél, mert volt alkalmuk szemléleti uton gyarapítani tapasztalataikat. Egész más az, valamely munkát kiállítani, ha a készítés előtt szemlét tarthatunk 70–80 változtatott kiállítású minta között, mintha minden képletes segítség nélkül, jóformán semmiből akarunk valamit teremteni; mert ha volt is alkalmunk már sok nyomtatványt látni, nagyon hamar elmosódott az emlékezetünkben, de a minduntalan kezünk ügyében levő accidenzmunkák gyűjteménye, folytonosan jó szolgálatokat tesz működésünk közepette. Az «Accidenzmunkák gyűjteménye nyomdászoknak» 80 darab műlapból áll és ára 5 frt, mely heti 1 frt részletekben is fizethető s az utolsó részlet beküldése után bérmentve megküldjük a kötetet. Legczélszerűbb a pénzt postautalványon küldeni a kiadóhivatalba, hol is a beküldött részleteket evidenciában tartják s a kötetet pontosan megküldik. Mivel csak 52 példányunk van, föl hívjuk a nyom-

dászati könyvtárakat, hogy e valóban érdemes gyűjteményt könyvtáraik számára megszerezni el ne mulasszák, mert talán esztendőnk mulhatnak, míg ilyen gyűjteményt valaki kiadhat. Ajánlatos ez a lapunk után összegyűjtött accidenz-gyűjtemény nemcsak a serdülő nyomdászoknak, hanem a már magasabb igényeket kielégíteni tudó, művészesebb dolgokat kultiváló accidenzsedőknek is, mint olyan, mely eddig még Magyarországon nem volt s a magyar nyomdászat előrehaladottságát ügyes és változatos leleményességgel mutatja be. Találkozhatunk benne olyan nyomtatványokkal is, melyek kitüntetést nyertek s olyanokkal, melyek a külfölddel versenyezve, a németek által összegyűjtött «Muster-Austausch»-ban is megállták helyüket, szóval oly tárházat nyújtunk általa, mely a magyarországi nyomdászat gyöngyeit képezik.

Kner Izidor Gyomáról többféle nyomtatványt küldött be szerkesztőségünkhöz mutatványul. Legkiválóbbaknak tartjuk ezek közt az alapnyomásokkal ellátott kártyákat, fekete-kék színben nyomott kereteivel. Azok, melyek vörös színnel lettek nyomva, kevésbé sikerültek s a bronzírozás nem emeli. Azonban van köztük úgy is elég, mely tiszta, kifogástalan nyomásával — Gyomáról beküldve — meglepetést okoz. Ezért is hát illesek dicseret úgy a szedőt, mint a nyomót. Egyuttal megemlíjük, hogy említett nyomda kiadásában «A kereszténység és Korunk» cím alatt novemberre négykötetes munka fog megjelenni. Az első három vaskos kötetet már megkaptuk s kiállításuk, nyomásuk oly tiszta és korrekt, hogy a főváros nyomdáiban sem lehetne különben elkészíteni. Üdvözljük Kner Izidor gyomai nyomdászt.

Jubiláló nyomdász. A «Zemplén» könyvnyomdájának személyzete művezetőjének, Werner Miksának, nyomdászati pályájának negyedszázados évfordulója alkalmából, augusztus 14-én, Zemplénben, sikerült ünnepet rendezett.

A nagy. kir. tud. egyetemi könyvnyomdából, hol a Gönczy-féle iskolakönyveket nyomják, megszereztük az 1892-iki kiadást s örömmel láttuk a nagy különbséget az 1891-iki kiadással szemben. Az írva-olvasás, az eddigi iskolakönyvektől szembeötölően tisztábban, elég térközzel, hogy a gyermek szemét ne rontsa, van nyomva. Nézze meg bárki is e könyvet s látni fogja a tiszta nyomást, szabatos szedést, mely mintegy előmlik ez iskolakönyveken. Az írásbetűk lineák közt állnak s hely van az egyes hosszabb betűk s ékezetek számára, hogy a gyermek egyenesen tanuljon imi. A könyvet tíz remekművetű fametszvény ékesíti. Az írvaolvasási részt köre Fleischer Samu metszette (államnyomdai tiszt), a clichéket Weinwurm cinkographirozta, a fametszeteket Morelli, az erről való galvan-clichéket az államnyomda készítette, tehát kivétel nélkül mind hazai erő, minden irthon készült hozzá. Egyéb munkáit is láttuk már e nyomdának, érve a legújabb keletűeket (a régebbiekről nem szólnunk), melyek felköltötték figyelmünket s valóban, egy idő óta azt tapasztaljuk, hogy az egyetemi nyomda kezd ébredezni százados aluszékonyágából s még megérhetjük, hogy ismét ép oly dicsőségére fog lenni a magyar nyomdászatnak, mint hajdan. Azt hisszük, hogy az új igazgatásban kell keresnünk ezt a friss szellemcskét, mely Budáról a nyomdászat felé lengedez és hogy az intézet élére állított új emberek nem tekintik hivatalukat nyugalmas pipázó szobának, hanem mint szenvedélyes szakemberek, hivatásuk betöltésében lelki becsvágyuk kielégítését. Halljuk, hogy az intézet nagyobb beruházásokra készül és egész modern alapokra akar helyezkedni, hogy ismét régi fényében ragyoghasson. Már igazán a legfőbb ideje, e gazdag alapítványu nyomdát a lassu enyészettől megmenteni,

Uj napilap Pozsonyban. A pozsonyi és pozsonymegyei nemzeti párt az ősszel «Nemzeti Ujság» czimuel uj magyar napilapot indit.

A könyrnyomdászok szakkörének irodalmi bizottsága felhívást tesz közzé, az általa szerkesztendő 1893. évi évkönyv előfizetésére. A bizottság igéri, hogy tőle telhetőleg mindent el fog követni, hogy az olvasók igényeit kielégíthesse. Részünkről csak pártolhatunk minden oly törekvést, mely művelődésünk és műiparunk előbbre vitelét czélozza. Így mi is az évkönyv megjelenését szükségesnek tartjuk s ajánljuk tisztelt olvasóink figyelmébe. A meddő s léha okoskodásoknál mindenesetre többet ér a komoly törekvés s reméljük is, hogy az 1893-iki évkönyv ugy irodalmilag, mint kiállítás dolgában túl fog tenni az előző kiadások egynémelyikén. — Ára helyben 60 kr., vidékre portóköltéssel 67 kr., az előfizetési pénzek a fővárosban a kör bizalmi férfainál, vidéken pedig az erre vállalkozóknál 10 kros heti részletekben is fizethetők. Az illetékek legkésőbb november hó 15-éig küldendők be e czim alatt: «Grafikai Szemle», Részvénynyomda, Budapest, V., Hold-utca 7.

A nagyszlabosi papirgyár pusztulása. A híres nagyszlabosi papirgyár, mely az ország egyik legszebb és legnagyobb papirgyára volt, mult hó 21-én porrá égett, kivéve az alsó-masznikói telepet. A gyár két fő részből állott: az alsó és felső részből. A tulajdonképeni papirgyár a felső telepen volt s éppen ez égett le porig. Roppant területen feküdt e rész s a celluloseanyagot, melyet Horkáról szállítottak, itt raktározták el. Tudnunk kell, hogy a cellulose-papir gyártását e papirgyár művelte legokoszerűbben s a horkai gyár a nagyszlabosival egy egészet képezett s mind a kettő egy részvénytársaság tulajdona volt. A leégett papirgyár, mint már említettük, Magyarországnak egyik legnagyobb gyára volt. Nagy-Szlaboson gyártották az egyedárusági papirjegyeket, a bankópapírokat és postajegyeket. Teljesen új gépekkel volt felszerelve s jó papírjával igen sok budapesti és vidéki nyomdát látott el. A gyár mintegy kétszáz-ezer forintig biztosítva volt s így ujra felépültén serényen dolgoznak, hogy az a sok száz, többnyire családok, kenyér nélkül maradt munkás, mielőbb foglalkozáshoz juthasson.

A chicagói kiállítás alkalmával fel akarják állítani a régi Róma egy részét, olyan formán, mint a legutóbbi bécsi kiállításnál a régi Bécsből a Hoher Marktot felállították; csakhogy az amerikaiak egész nagy stylusban akarják ezt a régi Rómát bemutatni: nagy diadalivek, fényes felvonulások, a régi római nagy hű alakok bemutatásával, római circus 70,000 nézőhellyel, régi római löversenyek biga-ba fogva, consulok, senatorok, harcosok, Vesta papnói stb., minden a régiek hű utánzásával.

Az új taposó-gép. Egy furfangos amerikai oly szerkezetű cipőt talált föl, mely minden lépésre festi nagy maga után. A cipő talpa alá tudniillik betűkkel és jellekkel ellátott lemezt alkalmazott, mely néha üzleti hirdetést, néha egyes mondatokat nyom le az aszfalra. A feltaláló találmányát különösen képviselőválasztásokra ajánlja. A talp alá egész egyszerűen beillesztik a képviselőjelölt nevét s aztán egy-két kortes-körutat téve a nagyobb utcákon, minden kövön, aszfalton, homokon ezerszer lesz olvasható: pl. «Válasszatok meg Smith Dávidot!» Persze e cipőket a korteseknek korán kell felhuzni, különben az ellenjelölt emberei futják be az utcákat s aztán ezerszer lesznek e szavak lenyomva: «Smith egyszerűen gazember!» «Válasszatok meg, polgártársak a derék Salamonsolnt!» E találmány falragaszok helyett használható s mi fő, nagyon olcsó. Hogy e találmány a chicagói kiállitáson be lesz mutatva, kétséget sem szenved.

Néma meghívók. Párisban jelenleg új divatu meghívók lettek divatosakká. A meghívókon csak képek vannak kísérő-sorok nélkül, melyeket ugyan teljesen nélkülözhetnek, mert a kép mindent elmond. Így például ha oly meghívót kapnak, a melyen az aláírás s pontos dátumon kívül nem látni mást, mint egy gazdagon terített asztalt felrajzolva, mindenki fejtörés nélkül tudni fogja, hogy dejeuner-re vagy diner-re hivatalos. Gyönyörű nymphák és szeretkező amorettek nyári bált jelenetek, néhány tarka lampionnal körülövezett facsoportozat tudunkra adja, hogy egy «Garden party» van kilátásban. Ha kirándulásról van szó, ugy egy négyfogatu Mail coach kellő fölvilágosításul szolgál s ha jelenlétünket egy pick-nicken óhajtják, ugy egy üres ételkosár többet mond minden szónál.

Nihilista-nyomda. Varsóban nihilista-nyomdát fedeztek föl s elfogtak háromszáz gyanus embert.

A vasárnapi munkaszünet tárgyában alkotott német birodalmi törvény, mely julius 3-án lépett életbe, csak a karácsonyi, husvéti és pünkösdi első napra rendeli a teljes munkaszünetet, míg a többi vasár- és ünnepnapokra nézve a munkaidőt öt órára szorítja, de e mellett megengedi, hogy helyhatósági szabályrendelettel a munkaideje egyáltalában, vagy csak bizonyos iparmemekre nézve még rövidebbre szabható, avagy teljes munkaszünet legyen elrendelhető. A törvény ezen rendelkezése kompromisszum utján jött létre a különböző eltérő érdekek lehető kiegyenlítése szempontjából, mert nemcsak egyes iparágak, hanem egyes helyi viszonyok is lehető figyelembevételt igényelnek, különösen a nagyipar és a kisipar érdekköreinek megkülönböztetésével. Eddig a német birodalom két legnagyobb városa, tudniillik Berlin és München nem vette igénybe e részben jogát, de a legtöbb város szabályozta a birodalmi törvény keretén belül a vasárnapi munkaszünet ügyét, többnyire az en-gros- és detail-üzletek megkülönböztetésével, mely tekintetben tehát a jogszabályok legnagyobb tarkasága fog érvényre jutni. Annyit már eddig is lehet konstatálni, hogy a kisipar és detail-kereskedőkre nézve a vasárnapi munkaszünet korlátai lehetőleg tágitattnak, míg például Stuttgart városában a nagyipar és en-gros-üzletekre nézve a teljes vasárnapi munkaszünet van megállapítva.

A levélborítékok ellen. Londonban a napokban többnyire üzletemberek tanácskozást tartottak a levélborítékok ellen. Nem minden levélborítékok, hanem az olyanok ellen, melyekre a küldő-czég, vagy a intézet rányomatja a nevét, czimét. Ezt a tanácskozők sérelmesnek jelentették ki, mert az ily levélborítékok sokszor üzleti titkot árulnak el és gyakran kellemetlen következtetéseket vonhatnak le belőlük mindazok, a kik látják, hogy kitől, vagy honnan ered a levél. A tanácskozők a feladó czimjével ellátott leveleket csak abban az esetben hajlandók elfogadni, ha nincsenek leragasztva, vagyis nyílt felhívásokat, hirdetéseket tartalmaznak. Abban állapodtak meg, hogy a levélborítékok ellen általános mozgalmat indítanak, melynek czélja, hogy a feladó czimével ellátott leveleket el nem fogadván, az ily levelezést kiszorítsák a forgalomból.

Kétezer éves sziművet adtak elő a müncheni udvari színházban nagy hatással. A szimű eredeti czime Mrkkhakatika (kis cserépköcsi) s szerzője állítólag egy Sudraka nevű kelet-indiai fejedelem. A szanszkrit nyelven írt művet 1829-ben Kalkuttában adta ki először angol fordításban Wilson híres szanszkrit-tudós, azóta több nyelvre lefordították, németre többször is. A mű 10 hosszú felvonásra terjed s így csak rövidítve és átalakítva kerülhetett színpadra. Pohl Emil dolgozta át s oly sikerrel, hogy kasszadarabnak ígérkezik.

Mellékleteink kiállítása.

Első mellékletünk diszebédhez készült Menu, melynek gyorsan és mégis pompázó hatással kellett készülnie. Maga a szedés teljesen egyszerű s csak a színek nyomása adja meg előkelőségét. A fősor, «Menu» Schelter és Gieseckertől származó galvan cliché, melyhez az aranyos alnyomás clichéjét magunk metsztettük. A nyomáshoz használt színek, arany, kékes és barna.

Második mellékletünk Fischer és Mika budapesti betüöntő cég amerikai kereteiből összeállított levélfej, barna festékekkel nyomva. Az alkalmazott betűk újdonságok, melyekről azonban már szoltunk és olvasóinknak többször volt alkalmuk ezeket

láthatni. E mellékletnél, ellenkezőleg az előbbtől, a szedéssel akarunk hódítani, teljesen egyszerű nyomással. A levélfejet bekerítő vonal csak jelzi, hogy a papír ennek határában körülnyirandó lenne, mely azonban nem föltétlenül szükséges.

Fiatal nyomdászsegéd, ki a taposó-sajtó kezeléséhez ért, f. é. szeptember 1-ére havi 25 frt fizetéssel felvétetik. — Ajánlatok: *Pekete Mihály* könyvkereskedőhöz Kecskemétre intézendők.

TARTALOM. Hírlapmunka. (V.) *Tschutschegg Vincztől.* — Hengernyomású lemezek. — Mikép készülnek a naptárak. (Második közlemény.) *O. B.-től.* — Hasznos tudnivalók. — Vegyes közlemények. — Mellékleteink kiállítása. — Hirdetések.

PALLAS RÉSZVÉNYTÁRSASÁG NYOMDÁJA BUDAPESTEN

Fölkérjük úgy a nyomdászati könyvtárak, valamint a tanulói vágyó szaktársaink figyelmét az állatunk kiadott

ACCIDENZMUNKÁK GYŰJTEMÉNYE NYOMDÁSZOKNAK

eziműl, díszes borítékba kötött, válogatott munkákból álló gyűjteményre.

E gyűjtemény 80 darab műlaphból áll és ára 5 frt, mely részletekben is fizethető, úgy hogy az utolsó részlet beküldése után bérmentve megküldjük a kötetet.

FAMETSZŐ-INTÉZET

SMOLKA YILMOS

BUDAPEST, VII., IZABELLA-UTCA 3/b

Ajánlja magát bármiféle fametsző-munkák gyors és pontos elkészítésére.

BADGOS-MESTER

REDLICH BERNÁT

LÉGSZESZ- ÉS VIZVEZETÉK-BERENDEZŐ

BUDAPEST, IV., KECSKEMÉTI-UTCA 12.

Különösen ajánlja magát a nyomdatulajdonos urak figyelmébe a

Siemens-lámpák és gázmotorok
légszuszvetékei javítására.

Elvállal:

NYOMDAI GÉPEKET
pontos javításra

BUDAPEST — Akácza-utca 6.

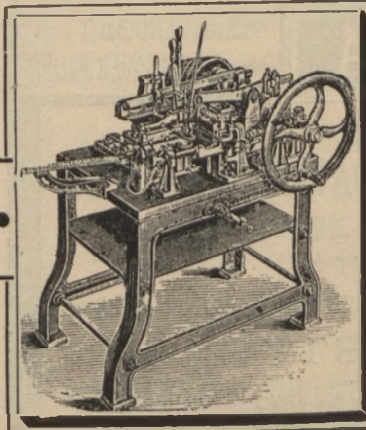
METSZŐSI KÁLMÁN
KESMŰVES

Vidéki rendelések elvállaltatnak

BUDAPEST
Dohány-utca 41.

Készít azonkívül:
KÉSEKET
mindennemű alakban

Az árak jutányosak

GÉPGYÁR

Különlegességek az üntöde, rézlineagyártás, tümön-töde és galvan-lemezek minden szükségleti kellekéből, s a nyomdai szakmába vágó minden műszerekből

KÜSTERMANN & COMP.

ÚJ COMPLETT ÖNTŐ-GÉPEK

Felülmulthatlan, utól nem ért munkaképesség-gel. Pontos magasság, csekély anyag-vesztéség.

BERLIN, N. 20.

Karl Krause
Leipzig

Vásárhelyi
Magyarország- és Ausztriában
Berkert Pál
Bécs
IV., Starkenberggasse 24

Vasöntöde
és Gépgyár

JOSEF ANGER & SÖHNE
Bécs, Hernals, Hauptstrasse 124.

AJÁNLJA:

a legújabb szerkezet szerint készült könnyű- és könnyomdai gyorsajkú, léghelyes nyomó-, papírvágó- és lyukasztó-gépeit, papírlemezőollóit, simító és aranyozó sajtóit és kősziszolói gépeit, melyek a legjobb anyagból készültek, a legolcsóbb gyári árák s előnyös fizetési módzatok mellett.

Netáni szükséglet esetén a nyomdatulajdonos urak figyelmébe ajánlom nyomdai eszközök készítésére szolgáló műhelyemet, valamint

RÉZLINEA - GYÁRAMAT

H. BERTHOLD
BERLIN
BELLE-ALLIANCE-STRASSE N° 88.

Rézlinea-gyár + Nyomdai felszerelvények

CRUGER
LIPSCHE

Képviselő Magyarországon
PUSZTAFI és PERL Budapest, Akadémia-u. 6.

* FONTOS KIVÉTEL *
ELEMŐS ÁRÁK

* MINTÁK *
KÖVETÁRRA IRÁNY

BEIT & PHILIPPI

Fabrik von schwarzen und bunten
BUCH- & STEINDRUCK-FARBEN
FIRNISSEN.
„HAMMONIA“ WALZENMASSE.
HAMBURG & STASSFURT.

FESTÉK - GYÁRA

HAMBURGban és STASSFURTban

Készít fekete és színes
KÖNYV- ÉS KÖNYOMDAI FESTÉKEKET
HAMMONIA-HENGERANYAGOT
KENCZÉKET

VEZÉRKÉPVISELŐSÉG ÉS GAZDAGON FELSZERELT RAKTÁR
MÜLLER TESTVÉREK
Főraktár és iroda: BUDAPEST Nagy korona-utca 3. sz.

Marinoni H. Páris

GÉPGYÁRA

mindennemű

Könyvnyomdai gépeknek.

Ugymint:

- „L'Active“ taposó-sajtók.
- „Indispensable“ (nélkülözhetetlen) sajtók.
- „Universelle“ sajtók.
- legujabb javítású hengerfestékszerkezetű gépek.
- Nyomdai gyorsajtók chromo-nyomásra.
- Könyvnyomdászati sajtók, legujabb mintájuk.
- Körforgó-gépek lapok nyomására simító-szerkezettel vagy a nélkül.
- Körforgó-gépek többféle színes nyomásra alkalmazva.

Képviselő: PUSZTAFI ÉS PERL Budapest

V., Akadémia-utca 6. szám.

Preusse & Co.

Gépgyára Lipcsében

*

Ajánlják elismert különlegességeiket:

Rajtogató-gépeket, hírlaphajtogató-készülékeket

melyek a gyorsajtókkal egybeköthetők.

Könyv- és fűzettűző-gépeket, sodronyfűző-gépek papírlemezre. Legujabb és legelőkeltebb könyv- és fűzetférczelő-gépeket.

« Olcsó árak és pontos szállítás. »

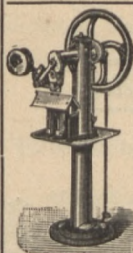
Árjegyzéket és költségvetést ingyen és bérmentve küld képviselőnk:

Pusztafi és Perl

Budapest

V., Akadémia-utca 6. sz.

Az ábra a 2b. sz. filactillán-gépet mutatja.

NYOMDAI SZAKÜZLET

PUSZTAFI ÉS

BUDAPEST PERL
Akadémia-utca 6.

Állandó nagy raktár gépek, festékek és minden nyomdai felszerelésben.

Legelső gyárak képviselősege.

Használt gépek vétele és azoknak saját műhelyükben történt teljes helyreigazítása után való eladása.

Könyvnyomdai berendezések elfogadása.

CA frankfurti FLINSCHE-féle betűöntőde vezérképviseletével Magyarországon és Ausztriában.

Könyv- és könyvnyomdai
színes és fekete festékek gyára

HUBER MIHÁLY

ALAPITTATOTT
1780-BAN

München és New-York

Kizárólagos
képviselet Magyarországon
és a keleti tartományok részére

PUSZTAFI ÉS PERL BUDAPEST

AKADÉMIA-UTCA 6. SZ.

Hol is a dűsan felszerelt raktárból bármiféle megrendelések pontosan eszközöltetnek.

Árjegyzékekkel és nyomásmintákkal kívánatra készséggel szolgálunk.

Betüöntöde

Tömöntöde + Mechanikai műhely

A. MEYER & SCHLEICHER

BÉCS, HERMANNGASSE 22.

Könyvnyomdák berendezése Nyomdaeszközök raktára

Complet öntőgépek motorhajtással, a legújabb és legezelszerűbb segédgépekkel.

Galbanoplasztika

Rézlineagyár

KÖNYVKÖTŐI KELLÉKEK

Mindennemű

kő- és könyvnyomdai

kellékek.

Legnagyobb gyári raktár

eszközök- és gépekből.

*Teljes berendezések legolcsóbban, pontosan és szak-
szerűen eszközöltetnek*

Használt gépek
előnyösen
vétetnek és
becseréltetnek,
ugyszintén
kijavításra is
elvégeztetnek

GALTENSTEIN H. BUDAPEST
ERZSEBET-TÉR 5.

*Épp most jelent meg és
küldellett szét új képes teljes
árjegyzékem, melyet kívá-
natra utólag bérmentesen
megküldök azon tisztelt
venőimnek, kik ezt esetleg
még nem kapták meg.*

ALAPÍTÁSI ÉV 1871

Könyvnyomdai

Festékek gyára

Ujpesten.

ROMETSCH ÉS TÁRSAI

Ajánlják a következő gyártmányaikat mint
hazai ipart:

Illusztráció-festékek, accidenz- és műfes-
tékek, hírlapfestékek, színes festékek törve-
vagy szárazon, kenczék megfelelően gyár-
tott lenolajból készítve és kétféle minő-
ségű hengeranyag.

Képes árjegyzékek kívánatra ingyen küldenek.

GÉPJAVITÓMŰHELY

FLECK SÁMUEL BUDAPEST
VI., SZABOLCS-UTCZA 22.

Könyv- és könyomdai nyomógépeket,
körforgógépeket, tégelynyomású sajtókat
javításra jutányosan elvállal.

Szakértelmem és megbízhatóságomért kezeskedik ama tiz évi gyakorlati működés, melyet mint főmöntör a Wörner-féle gépgyár gyorsajtó-osztályában töltöttem.

FISCHER ÉS MIKA
BUDAPEST
VI. kerület, Király-utca 83. szám.
BETÜÖNTÖDE ÉS TÖMÖNTÖDE.

Ájánlja nagy választékú és folytonos készletben tartott legújabb

könyv- és czimbetűit

szerb és héber betűket, körzeteket és más betűket, további nyomdai szerelvényeket, betűszekrényeket, állványokat, leggyorsabban és legjobb minőségben kiállítva.

Elvállal igen jutányos áron teljes nyomdai berendezéseket.

Kettős gyorsajtó, kétszint nyomó gépek,
taposó-gépek és tégelynyomású sajtók.

Maschinenfabrik Augsburg

KÜLÖNLEGESSEG

Mindennemű
könyvnyomdai gépek.

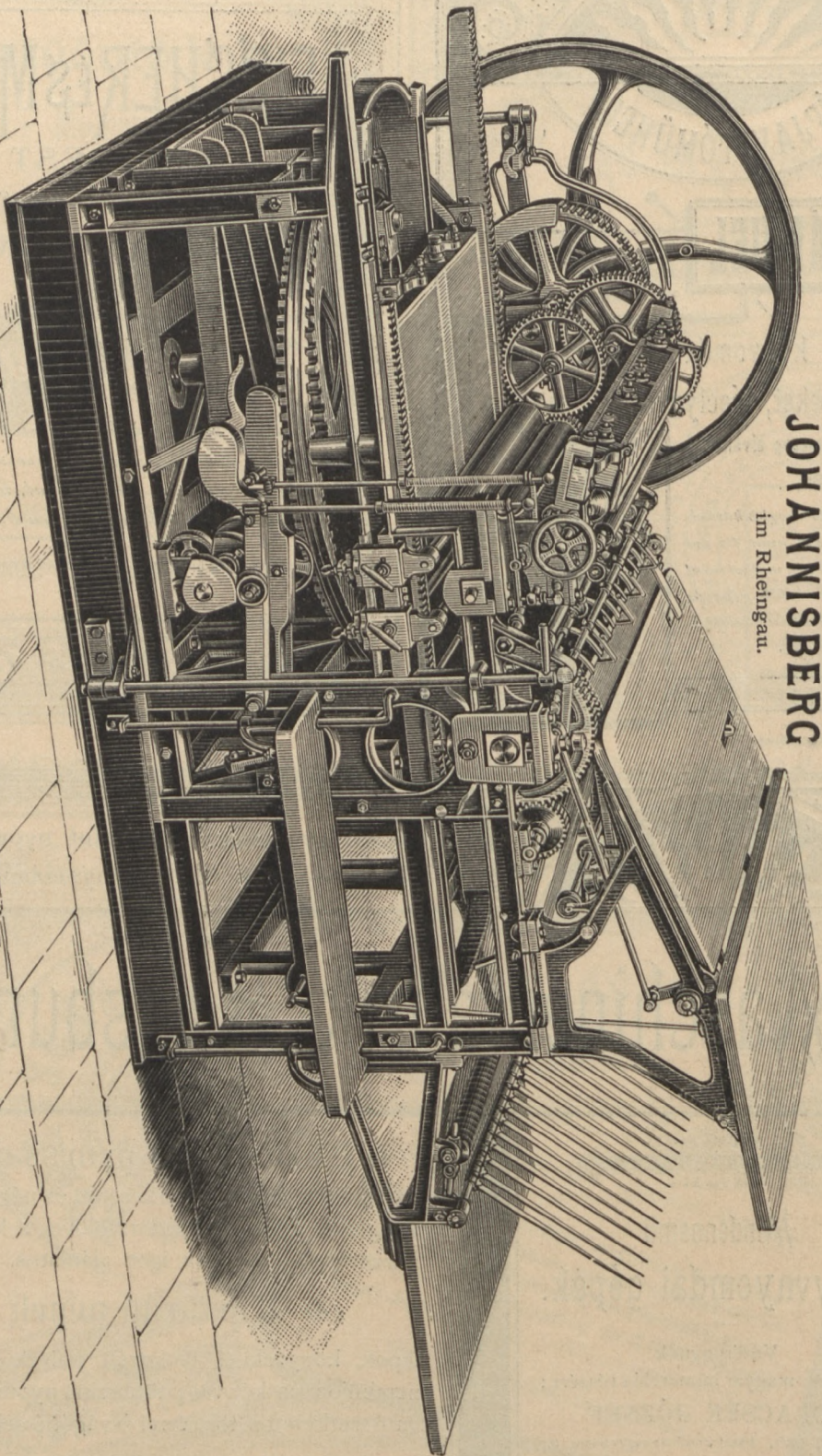
Vezérügynök
az osztrák-magyar monarchia részére:
POLACSEK JÓZSEF
BECS, IV., Belvederegasse 3.

Küzünséges gyorsajtó
összeállítható hengerszerkezettel és négy festékező hengerrel. Teljes festékdörzsölővel, a legfinomabb illusztráció-nyomásra igen ajánlatos.

Kütforgó gépek
lapok, könyvek és illusztrált művek nyomására, nemkülönben két vagy többszínű nyomásra, hajtogatószerkezettel, tölcserrel és vágókéssel.

❖ Klein, Forst & Bohn Nachfolger ❖

JOHANNISBERG
im Rheingau.

KÜLÖNLEGES GYÁRTMÁNYOK:

Nyomdai gyorsajtók vasúti és körjáratra,
kettős nyomóhengerű gyorsajtók, kétszin
nyomógépek. Könyomdai gépek.

GÉPVÁR ÉS VASÖNTÖDE

Árjegyzékek és ábrák kinyomtatásra ingyen és bérmentve küldetnek.

KÜLÖNLEGES GYÁRTMÁNYOK:

Gyorsajtók, táblázatok nyomásánál egyszerre
lehet a harántvonalakat bármely színben nyomni.
Hengernyomású taposó "Liliput"-gépek.

ELSŐ MAGYAR
BETŰÖNTŐDE

RÉSZVÉNYTÁRSASÁG

Budapest, Dessewffy-utca 32, saját házában.

Folyton dús raktárt tart magyar, német, horvát,
szerb, román és bolgár ckezetű

KÖNYV- és CZÍMBETÜKBŐL

továbbá

KERETEK, KIZÁRÁSOK,

és egyéb nyomdai főszerelvényekben.

Teljes nyomdai berendezések

jutányosan és gyorsan fogatosíttatnak

Államilag kedvezményezett

Első Magyar Könyv- és Könyvnyomdai

Telefon 270

Kestékyán

Telefon 270

Kurzweil János és Társa

— BUDAPEST —

V., Hold-utca 25

Ujság-, mű-, illusztráció-, díszmű-, és minden-
féle színes festékek, kenecék, bronzok.

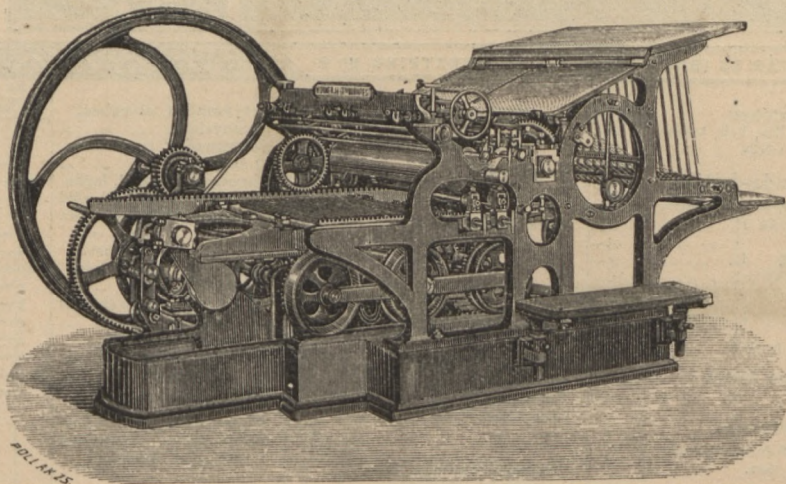

GELATIN-HENGERANYAG.

Vegyműszaki és vegyészeti
termények készítése.

WÖRNER J. ÉS TÁRSA

GÉPGYÁR ÉS VASÖNTÖDE, BUDAPESTEN

KÉSZIT:

Egyszerű és kettős gyorsajtókat
Kétszinnyomású gyorsajtót
"HUNGARIA" láb- és kézihajtásra
berendezett gyorsajtókat
Amerikai rendszerű tégelynyomású
gyorsajtókat
Simitó- és esomagoló-préseket
Papíruágó s lyukasztó gépeket
Aranyozó prést könyvkötőknek
Tömöntő készülékeket
Minden e szakba vágó munkák és
javítások elvállaltatnak.

KÖRFORGÁSÚ NYOMÓGÉPEK A LEGUJABB SZABADALMAZOTT RENDSZER SZERINT

Betűszekrények és állványok.

Weinwurm Antal
fényképész
első magyarországi chemigraphiai műintézete
Budapest, IV., Károly-utca 3

készít mindenemű horgany edzésű duczot autotypia, phototypia, chemigraphia és chromotypia útján. Alaprajzok, térképek, hálózatok photolithographia útján a legutányosabban sokszorosíttatnak.

Külön berendezés házon kívüli fényképfelvételekre.

Alapítással 1823-ban

BERGER & WIRTH
ÉS
FREY & SENING

könyv- és könyomdai
szines és fekete festékek gyára
— Lipcsében —

KENCZEFÖZÉS KOROMÉGETÉS

Kétféle minőségben

VICTORIA-HENGERANYAG

bármely gép számára (körforgóhoz is), fekete, de különösen illusztráció nyomáshoz vagy más színű festékekhez kiválóan alkalmas. E hengeranyag előnyességét dicséri az, hogy a meleg időjárás vagy tropikus éghajlat befolyásának nincs alávetve.

Képviseelő: Polacsek J. Bécs
IV., Belvederegasse 3.

Buch und Steindruck-Farben-Fabrik

B. W. U. S. F.

COMPTON & CO. NEUCHÂTEAU. PRAH STÄDTEN, BADEN. WYK, BRNO. KROHOB, PRAHA, BRNO.

RAKTÁR ÉS IRODA: BÉCS, I., KOLOWRATRING N. 9.

Könyvnyomda-festék.		Másolófestékek		Színes festék		Selyemzöld, süvegben,	
100 kn	frt kr	1 ko	frt kr	1 ko	frt kr	1 ko	frt kr
a) Gyorsajtóknak.		lila, kék, fekete		kő- és könyvnyomatkknak.		4 árnyalat	
CIII Hirlapfesték	52	vörös		Kármínlakk I	48	Selyemzöld, poralakban,	3
CII	60	Könyvnyomda-festék.		Geraniumlakk o	36	4 árnyalat	2
CI	68	Kézi és gyorsajtóknak.		2	24	Chromoxyd-zöld, legfin.	12
CIII Könyvfesték	70	Gravirfesték II		3	24	valódi olivzöld	6
BII	84	I		1	24	Ultramarinkék 1 süv.-ben	6
III Accidenzfesték	90	Tollfesték II		2	20	2	4
AIII Illusztráció festék	120	I		1	16	3 porlan	2
AII	170	Krélafesték III		3	12	Kohaltkék, legfinomabb	40
AI	250	II		4	4	Párisi kék	5
1 ko	1 ko	I		7	3	Milori kék, világos és sötét	5
AO Dísznyomáshoz	4	Átnyomó festék		10	16	Sepiabarna	4
AOO	6	Ércnyomó festék II		6	10	Terra di Sienna	2
AOOO	8	I		120	4	Mahagonibarna	4
b) Kézi sajtóknak.		Ércnyomó festék I		150	2	Kremsi fehér	2
CCII Könyvfesték	90	Kenczék.		Kármín		Hőfehér	1
CCI	1	Könyv- kő- és ércnyomó- hos.		Lila, kékes v. vörhenyes I		Finom színes festékek kenczében törve, körülbőlül 25% -kal olcsóbbak.	
BBIII Accidenzfesték	130	Gyöngé		2		Bécsi hengeranyag.	
BBII	160	Középerős		3		100 kn	
BBI	240	Erős		12		3. sz. Igen szilárd	
AAIII Illusztrációknak	3	Aranyfüst-kencze		140		2. sz. Szilárd	
AAII Finom	4	Ércnyomáshoz		2		1. sz. Crème, átöntéshez	
AAI Dísznyomáshoz	6	1		1		150	
AAO Glacépapír-nyom.	8					150	

→ Árak Bécsben fizetendők 3 óra vagy készpénzben 2 százalékos sonto. — Hordók ingyen, dobozok eredeti árakon. ←

Le 1er Juillet 1892.

MENU

Bouillon

~
Fogas à la Chambord

~
Filets mignons aux petits pois

~
Asperges en beurre

~
Oisons — Poulardes

~
Salade — Compote

~
Parfaits d'Ananas

~
Glaces en Surprise

~
Fromage

~
Fruits

~
Café

UNIVERSITÄT

K. K. IMPERIAL-ROYAL UNIVERSITÄT
KÖNIGLICHES JOSEF-TEODOR-
KÖNYVTÁRA
BUDAPEST

A. M. MUSEUM
KÖNYV-
TÁRA

Haas Fülöp és Fiai

Szőrme- és szőnyeg-nagykereskedés

Budapest, Gizella-tér 7. szám.
HAAS-PALOTA.

FIÓKOK :
VELENCE
MILANO
BÉCS
PRAGA
BELGRÁD
KRAKÓ

Budapest, 189

KITÜNTETVE:

BÉCS 1873
PÁRIS 1878
TRIEST 1882

SÜRGÖNY-CZIM :
HAAS BUDAPEST
Telefon 453. sz.

